

05.11.2015

Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite STM/3466/2015

Asia Lausuntopyyntö STM:n asetuksesta yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen rahoituksesta

Suomen Akatemia on tutustunut 6.10.2015 päivättyyn asetusluonnokseen perustelumuiotioineen (STM/3466/2015) ja toteaa siitä seuraavaa: Asetusluonnoksessa käsiteltävä asia on tieteen ja yhteiskunnan näkökulmasta erittäin tärkeä. Tällainen on erityisesti asetusluonnoksen tavoite 1. ”edistää väestön terveyttä ja hyvinvointia terveydenhuollon palvelujärjestelmässä tehtävän korkeatasoisen ja vaikuttavan terveyden tutkimuksen kautta”. Suomen Akatemian näkemyksen mukaan uusi asetus on looginen päivitys edelliselle asetukselle ja palvelee edelleen hyvin asetettujen tavoitteiden toteutumista.

YLIOPISTOTASOISEN TERVEYDEN TUTKIMUKSEN PAINOALUEET

Uudessa asetusluonnoksessa painoalat ovat säilyneet lähes identtisinä edeltävään asetukseen verrattuna. Tätä voidaan pitää hyvänä asiana, koska aiemmin määritellyt painopistealueet ovat keskeisiä ja ne ovat osaltaan ohjanneet terveyden tutkimusta oikeaan suuntaan. Nämä painoalueet ovat edelleen ajankohtaisia – erityisesti teemat 2. ja 5. (yksilöllistetty lääketiede ja biopankkitoiminta sekä väestökohorttien tutkimus) ovat painopisteitä myös terveysalan tutkimus- ja innovaatiotoiminnan kasvustrategian toimeenpanossa. Samoin painoalueet 1. ja 6. (kansanterveysongelmien ja sairauksien ehkäisy sekä terveyden edistäminen) ovat merkittäviä: Valtioneuvosto on juuri hyväksynyt uudet strategisen tutkimuksen teemat ja yksi näistä on ”Terveys ja elämäntapojen muuttaminen” Asetuksessa esitettävä uusi painopistealue (4. palvelujärjestelmään kohdistuva tutkimus) on erinomainen ja tärkeä lisäys: se tukee osaltaan sote-uudistuksen toteuttamista ja luo tutkimustietoon perustuvaa pohjaa poliittiselle päätöksenteolle ja palvelujärjestelmän kehittämiselle.

VALTAKUNNALLINEN TERVEYDEN TUTKIMUKSEN ARVIOINTIRYHMÄ

Toimintaa ohjaava ja valvova arviointiryhmä on hoitanut tehtävänsä vasta vuoden, mutta se on osoittautunut kokoonpanoltaan ja toimintaperiaatteiltaan hyväksi. Suomen Akatemia pitää hyvänä, että ryhmä jatkossakin valitaan esitettyjen periaatteiden mukaisesti. On tärkeää huolehtia, että ryhmän kokoonpanossa on edelleenkin mahdollisimman monta professorin pätevyyden saavuttanutta alan asiantuntijaa.

Suomen Akatemia pitää tärkeänä, että sen piiristä valitaan ryhmään yksi jäsen. Terveystutkimuksen toimikunta kokee alan tutkimuksen edistämisen edelleen keskeiseksi painopisteekseen ja toivoo, että arviointiryhmään nimettäisiin jäsen toimikunnan kliinisten tutkijoiden joukosta.

Lopuksi Suomen Akatemia haluaa edelleen ilmaista huolensa sosiaali- ja terveysministeriön yliopistotasoiseen terveyden tutkimukseen suuntaaman valtion tutkimusrahoituksen jatkuvasta supistumisesta. Terveystutkimuksen toimikunta on pitkään pyrkinyt omilla toimillaan kohentamaan kliinisen lääketieteellisen tutkimuksen ja yliopistosairaaloissa tehtävän, potilaisiin kohdistuvan tutkimuksen edellytyksiä. Kukoistava ja korkealaatuinen kliininen tutkimus vaatii Suomen kaltaisessa pienessä maassa kaikkien rahoittajatahojen yhteistyötä ja riittävän suuria panostuksia. Suomen Akatemia toivoo, että valtion tutkimusrahoituksen tason supistaminen voitaisiin pysäyttää ja kliinisen tutkimuksen rahoituksen kokonaisuus palauttaa tasolle, jonka turvin maamme tutkimus voisi säilyttää asemansa yhä kovenevassa globaalissa kilpailussa ja toimia edelleen korkealaatuisen terveydenhuollon kehittämisen ja kansalaisten hyvinvoinnin parantamisen tukena.

Edellisen lisäksi Suomen Akatemia pitää tärkeänä, että tutkimus ja siihen liittyvä korkein opetus huomioitaisiin sote-uudistuksen yhteydessä. Tieteellistä tutkimusta tulisi voida tehdä kaikilla sote-alueilla. Erityisen tärkeää tutkimusedellytysten turvaaminen on niillä alueilla, joilla toimivat yliopistojen lääketieteelliset tiedekunnat ja yliopistosairaalat. Tutkimusta yliopistosairaaloissa tulisi vahvistaa hallinnollisesti ja toiminnallisesti siten, että yliopistosairaaloiden tutkimusta tukevat infrastruktuurit olisivat niissä tutkimusta tekevän henkilökunnan käytössä ilman erillistä korvausta.

Pääjohtaja

Heikki Mannila

Yksikön johtaja

Jarmo Wahlfors